

Література:

1. Шевченко О.Г. Правові основи та організація судово-медичної експертизи в Україні. – Одеса: Юридична література, 2018. – 320 с.
2. Малиновський А.І. Профілактика травматизму на будівельних майданчиках: методичні рекомендації. – Дніпро: Поліграфіст, 2019. – 124 с.

СУДОВО-МЕДИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИПАДКІВ ЗАХВОРЮВАННЯ, ВИКЛИКАНИХ ЦВІЛЛЮ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ

Груздова Валерія,

членкиня-еколог

Всеукраїнської екологічної ліги

Цвіль, або мікроміцети, є повсюдно поширеними мікроорганізмами, які можуть викликати різні захворювання у людей. Цвіль може рости в приміщеннях з високою вологістю, такими як підвали, ванні кімнати і кухні. В Україні проблема захворювань, викликаних цвіллю, стає все більш актуальною через кліматичні умови, стан житлового фонду і недотримання будівельних норм. Важливою частиною розслідування таких випадків є судово-медичне дослідження, яке дозволяє встановити причини захворювань і вжити необхідних заходів для їх запобігання [1].

Цвіль виділяє в довкілля спори і мікотоксини, які можуть потрапляти в організм людини через дихальні шляхи, шкіру або з їжею. Основні види цвілі, що викликають захворювання, включають *Aspergillus*, *Penicillium*, *Stachybotrys* та *Cladosporium* [1]. Вплив цих грибків може призводити до алергічних реакцій, респіраторних захворювань, інфекційних процесів і навіть до розвитку онкологічних захворювань.

Найбільш поширеним наслідком впливу цвілі є алергічні реакції. Спори цвілі можуть викликати такі симптоми, як нежить, чхання, свербіж, сльозотечу і кашель. У людей з астмою або хронічними захворюваннями дихальних шляхів вплив цвілі може призвести до загострення симптомів і навіть до розвитку астматичних нападів.

Цвіль може стати причиною розвитку серйозних респіраторних захворювань, таких як бронхіт, пневмонія і легенева аспергильоз. Особливо небезпечні токсичні види цвілі, такі як *Stachybotrys chartarum*, які виділяють мікотоксини, що можуть викликати запальні процеси в легенях і навіть призвести до легеневого кровотечення.

Деякі види цвілі можуть викликати інфекційні захворювання у людей з ослабленою імунною системою. Наприклад, *Aspergillus* може спричинити аспергильоз – інфекцію, яка вражає легені, синуси і навіть мозок. Лікування таких інфекцій є складним і вимагає застосування антимікотичних препаратів.

Судово-медичне дослідження випадків захворювань, викликаних цвіллю, включає кілька етапів. На першому етапі проводиться обстеження приміщень, де проживає або працює постраждала особа, для виявлення джерел цвілі. Потім проводиться відбір проб повітря, пилу та поверхонь для аналізу на наявність спор і мікотоксинів [2].

Відбір проб для аналізу на наявність цвілі проводиться за допомогою спеціального обладнання, такого як аспіратори повітря і липкі стрічки. Проби направляються до лабораторії, де їх аналізують за допомогою мікроскопії і культуральних методів. Для визначення виду цвілі і її токсичних властивостей застосовуються методи молекулярної біології, такі як ПЛР (полімеразна ланцюгова реакція).

Після ідентифікації виду цвілі і визначення концентрації спор і мікотоксинів проводиться оцінка впливу на здоров'я постраждалої особи. Це включає аналіз медичних даних, симптомів і клінічних проявів захворювань. Важливо встановити зв'язок між впливом цвілі і розвитком захворювання, що дозволяє підтвердити діагноз і визначити подальшу тактику лікування.

Судово-медичне дослідження випадків захворювань, викликаних цвіллю, має також юридичне значення. Результати досліджень можуть бути використані як докази в судових справах, пов'язаних з компенсацією шкоди здоров'ю, спричиненої недотриманням будівельних норм або недобросовісністю орендодавців. В Україні питання компенсації шкоди здоров'ю, викликані впливом цвілі, регулюється цивільним законодавством [2].

Захворювання, викликані цвіллю: ситуація в Україні та світі

Ситуація з захворюваннями, викликаними цвіллю, відрізняється в різних країнах в залежності від кліматичних умов, стану житлового фонду і рівня медичного обслуговування. У розвинутих країнах, таких як США, Канада і країни Європи, питання впливу цвілі на здоров'я перебувають під пильним контролем, і розроблено чіткі стандарти для запобігання її розповсюдженню. У країнах, що розвиваються, включаючи Україну, проблема цвілі часто залишається недооціненою, що призводить до зростання числа захворювань, пов'язаних з її впливом [2].

В Україні проблема захворювань, викликаних цвіллю, ускладнюється кліматичними умовами, високою вологістю і низькою якістю будівельних матеріалів. Багато житлових будинків потребують

капітального ремонту, а системи вентиляції часто не справляються зі своїми функціями. Недостатній рівень обізнаності населення про небезпеку цвілі також сприяє поширенню захворювань. За даними Міністерства охорони здоров'я України, щорічно реєструються сотні випадків алергічних та респіраторних захворювань, пов'язаних з впливом цвілі.

У США та Канаді питання впливу цвілі на здоров'я знаходяться під контролем агенцій з охорони здоров'я і навколишнього природного середовища, таких як EPA (Агенція з охорони довкілля) і CDC (Центри з контролю та профілактики захворювань). В Європі діють строгі норми щодо будівництва і експлуатації житлових будівель, що дозволяє зменшити ризик виникнення цвілі [2]. У країнах Азії та Африки проблема цвілі залишається гострою через кліматичні умови і недостатню увагу до питань гігієни і санітарії.

Профілактика захворювань, викликаних цвіллю, включає комплекс заходів, спрямованих на запобігання розповсюдженню цвілі в житлових і робочих приміщеннях. До основних заходів належать [3]:

- Підтримання оптимального рівня вологості в приміщеннях (не більше 60 %);
- Регулярне провітрювання і вентиляція приміщень;
- Усунення протікань води і своєчасний ремонт пошкоджених поверхонь;
- Використання антимікробних засобів для очищення поверхонь від цвілі;
- Використання будівельних матеріалів, стійких до утворення цвілі.

Отже, цвіль є серйозною загрозою для здоров'я людей, викликаючи різні захворювання, від алергічних реакцій до важких інфекцій. Судово-медичне дослідження випадків захворювань, викликаних цвіллю, має важливе значення для встановлення причин захворювання.

Література:

1. Алієва, М.Р., Зазуля, В.І., Жук, Т.Л. (2015). «Мікроміцети у житлових приміщеннях: оцінка ризиків для здоров'я людини». Журнал громадського здоров'я України, 4(1), 23-31.
2. Корчевий, А.А. (2018). «Судово-медичне дослідження впливу цвілі на здоров'я людини». Практика судово-медичної експертизи, 6(2), 15-21.
3. Шпакович, В.В., Ковальчук, Н.П. (2018). «Профілактика захворювань, викликаних цвіллю». *Гігієна і санітарія*, 7(1), 50-56.